

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Sint-Jozef te Sint-Niklaas

Hoofdstructuur SO

	Pedagogisch geheel	38273 - 122754 - 123612
	Instellingsnummer	122754
	Instelling	Sint-Jozef
directeur		Daniël VAN ROYEN
adres		Collegestraat 31 - 9100 SINT-NIKLAAS
telefoon		03-780.71.50
fax		03-780.71.69
e-mail		info@sjks.be
website/URL		http://www.sjks.be
	Bestuur van de instelling	60781 - VZW Diocesaan Schoolcomité Sint-Niklaas te SINT-NIKLAAS
adres		Collegestraat 31 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Scholengemeenschap	112664 - SGKSO Sint-Nicolaas te SINT-NIKLAAS
adres		Pleasantstraat 135 - 9100 SINT-NIKLAAS
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender te SINT-NIKLAAS
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	24/01/2011,25/01/2011,26/01/2011,27/01/2011,28/01/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	28/01/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	15/02/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Marjan Meulewaeter
	Teamleden	Jo Coeman Gino Malfait Marie-Rose Van Nooten

Deskundige(n) behorend tot de nihil
administratie

Externe deskundige(n) Chantal Delmotte

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Frans basisvorming in de derde graad ASO.....	7
4.2 Fysica in de derde graad ASO.....	8
4.3 Geschiedenis in de basisvorming van de tweede en de derde graad ASO.....	9
4.4 Studierichting Humane wetenschappen in de tweede en de derde graad ASO.....	11
4.5 Muzikale opvoeding in de eerste graad en in de tweede graad ASO.....	13
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
5.1 Personeelsbeheer.....	13
5.2 Professionalisering	13
5.3 Materieel beleid	13
5.4 Welzijn	13
5.5 Curriculum	13
5.6 Begeleiding	13
5.7 Evaluatie	15
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
7.1 Wat doet de school goed?	17
7.2 Wat kan de school verbeteren?	17
7.3 Wat moet de school verbeteren?	17
8. ADVIES.....	18
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. **SAMENVATTING**

Het Sint-Jozef-Klein-Seminarie, Sint-Jozef en Sint-Jozef 2 vormen samen een pedagogisch geheel, hierna 'de school' genoemd. Het studieaanbod is gericht op ASO-studierichtingen. De slaagcijfers in alle leerjaren en de resultaten in het vervolgonderwijs zijn goed tot zeer goed.

Van de doorgelichte vakken en studierichtingen worden de leerplandoelstellingen voldoende tot zeer goed bereikt. Voor een aantal vakken wordt de minder kwaliteitsvolle leerplanrealisatie veroorzaakt door een te kennisgerichte benadering.

De school stelt kwaliteit voor de toekomst centraal in haar visie en opvoedingsproject. De deelname aan proeftuinen², de invulling van seminaries en de oprichting van een open leercentrum hebben een beweging van 'anders leren' op gang gebracht. Uit de doorlichting blijkt dat het 'anders leren' in sommige vakken en studierichtingen in een beginfase zit. In bepaalde vakgroepen is een grondige leerplanstudie nodig om naast het kennisgerichte ook voldoende gewicht te geven aan de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen. De collegiale samenwerking biedt voldoende garantie om het 'anders leren' aan te pakken. Het is een uitdaging voor het beleid om deze ontwikkelingsfase verder aan te sturen en op te volgen door de leraren te ondersteunen bij hun professionalisering op dit vlak.

Voor leerbegeleiding biedt de school tal van kwaliteitsvolle ondersteunende maatregelen aan. Via begeleidingstrajecten, remediëren en coachen worden leerlingen geholpen bij hun leerproces. De klastitularis en het klasteam zorgen voor de eerstelijnszorg. Ook hier staat de ondersteuning bij het leerproces soms haaks tegenover de kennisgerichte benadering van sommige vakken. Er is een sterke evolutie om de leerlingen via het elektronisch leerplatform te ondersteunen bij hun leerproces. Activerende werkvormen komen voor in tal van activiteiten buiten de reguliere lessen en vinden soms te weinig ingang in de lespraktijk.

De school is zich bewust van de nood om na te denken over kwaliteitsvol onderwijs als een samenspel van kennis, inzicht en toepassing. Twee jaar geleden is zij gestart met het onder de loep nemen van haar evaluatiepraktijk. Het beleid heeft bij deze reflectiebeweging de kennis van de pedagogische begeleidingsdienst en onderzoekers meegenomen. Deze schoolbrede studie heeft de spanning in bepaalde vakgroepen tussen productgericht en procesgericht evalueren blootgelegd. Dit schooljaar wil het beleid, na uitgebreide consultatie in alle mogelijke werkgroepen, structurele maatregelen nemen over de evaluatiepraktijk.

De omzichtigheid waarmee beleidsbeslissingen worden genomen en de aandacht voor breed overleg behoren tot de schoolcultuur. Dit zijn zeker succesfactoren die bijdragen tot een breed draagvlak bij de realisatie van het opvoedingsproject. Daarnaast schenkt de school ook veel aandacht aan interne kwaliteitszorg. Door deelname aan peilproeven, onderzoeken en het zelf verzamelen en analyseren van cijfermateriaal kijkt de school kritisch naar haar eigen werking.

Voor deze school met een sterke instroom blijft het bewaken van de kwaliteit voor de toekomst, met de leerplannen als referentiekaders, een uitdaging.

² Proeftuinen: innovatieve onderwijsprojecten

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Muzikale opvoeding

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

Bij het lezen van het verslag moeten volgende contextfactoren in rekening genomen worden:

- aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving
- deelname aan specifieke projecten (proeftuin, ...)
- gedeeld gebruik van de schoolinfrastructuur door de kleuterschool, lagere school en secundaire school

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Frans basisvorming in de derde graad ASO

Voldoet

Vaststellingen

- Hoewel het onderwijs van het Frans sterk gericht is op het verwerven van kennis, komen de vier vaardigheden voldoende aan bod. Toch zou er meer aandacht kunnen zijn voor communicatief taalgebruik, het variëren van de tekstsoorten en taalspecifieke opdrachten. De resultaten voor Frans zijn zeer goed. Er zijn weinig tekorten. Het gebruik van de doeltaal ondersteunt de leerplanrealisatie.
- Er wordt frequent geëvalueerd. De eindbeoordeling steunt voor een klein gedeelte op dagelijks werk. De puntenverdeling voor de proefwerken bewijst de aandacht voor de vaardigheden. Zowel de formatieve als de summatieve evaluatie van de kennis gebeurt op een traditionele, contextloze manier, waarbij nog vaak gebruik gemaakt wordt van vertaling. De evaluatie van de vaardigheden is nog te weinig geënt op de eindtermen. Zo wordt er ook te weinig een beroep gedaan op de vakgerelateerde leerstrategieën uit het leerplan. Dit brengt de validiteit van de beoordeling in gevaar. Ook hier is er weinig

variatie in de tekstsoorten. De leerkrachten zijn zich bewust van het probleem. Dit schooljaar is er een kwalitatieve verbetering op gang gekomen. Voor spreekvaardigheid wordt een scorewijzer gebruikt. De criteria kunnen nog preciezer omschreven worden. Ook voor de schrijfvaardigheid zijn de criteria nog niet voldoende transparant.

- De begeleiding van de leerlingen is goed uitgewerkt. Reeds in de tweede graad zijn er voor de instromers inhaallessen voorzien. Voor de zwakkere leerlingen van de derde graad is er coaching en wordt er gewerkt met een portfolio met aangepaste opgaven. Op het elektronisch platform vinden de leerlingen extra oefenmateriaal.
- Het studieklimaat is stimulerend. Er zijn veel taken en opdrachten o.a. met gebruik van ICT in het OLC. De school organiseert ook regelmatig uitstappen en uitwisselingen. Een aantal projecten zoals racisme en oorlog zijn vakdoorbrekend. Voor de lespraktijk is het leerboek zeer sturend. De aanpak is meestal sterk cognitief en deductief. Het probleemoplossend denken wordt niet altijd voldoende gestimuleerd.
- De meeste lokalen zijn goed tot zeer goed uitgerust. Audiovisuele middelen zijn ter beschikking, ook woordenboeken en naslagwerken.
- Er is een intense en kwaliteitsvolle vakgroepwerking. Graad- en jaarcoördinatoren bewaken zowel de horizontale als de verticale samenhang. Er is een grote inzet van de leerkrachten. Voor de derde graad gelden een sterke gelijkgerichtheid en afstemming. Dat uit zich onder meer in de gemeenschappelijke examens per jaar. De leerlijnen over de graden heen zijn uitgeschreven. Er is overleg in verband met zowel organisatorische als onderwijskundige aspecten.
- De opvang van de beginnende leerkrachten gebeurt via een peter/meter systeem. De professionalisering van de leerkrachten wordt weinig vanuit het beleid opgestart, maar wordt voldoende ondersteund. Binnen de vakgroep kan de interne deskundigheidsontwikkeling nog verbeterd worden.

4.2 Fysica in de derde graad ASO

Voldoet

Vaststellingen

- De vakgebonden leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. Er gaat minder aandacht naar de realisatie van de specifieke eindtermen (in het bijzonder onderzoekscompetentie) en de gemeenschappelijke eindtermen (onderzoekend leren/leren onderzoeken, wetenschap en samenleving, attitudes).
- Het aantal leerlingenexperimenten is niet conform de leerplannen³, maar diegene die worden georganiseerd zijn kwaliteitsvol uitgewerkt. De meeste zijn uitgewerkt aan de hand van de OVUR-methode⁴. Reeds vanaf de tweede graad oefenen leerlingen in het stellen van onderzoeksvragen. In de derde graad werkt men met meer open opdrachten. De verslagen zijn kwaliteitsvol, leerlingen oefenen in het formuleren en interpreteren van waarnemingsgegevens. Bij de verslagen wordt er weinig gebruik gemaakt van informaticatechnologie.
- De school biedt in het eerste leerjaar van de derde graad in bepaalde studierichtingen⁵ een extra lesuur fysica aan. Deze lessen worden ingevuld met leerstof (specifieke vorming) uit het leerplan D/2006/0279/058. Het onderscheid tussen basisvorming en specifieke vorming is bij de evaluatie onvoldoende transparant. Bij de oriëntatie is men

³Leerplan D/2006/0279/058: minimum vier leerlingenexperimenten of onderzoeksopdrachten (gesloten en/of open) naar keuze.

Leerplan D/2006/0279/057: minimum twee leerlingenexperimenten of onderzoeksopdrachten (gesloten en/of open) naar keuze.

⁴ OVUR: oriënteren, verifiëren, uitvoeren en reflecteren.

⁵ Moderne Talen - wiskunde, Latijn - wiskunde en Grieks - wiskunde

er zich onvoldoende bewust van dat die leerlingen in het tweede leerjaar van de derde graad enkel de basisvorming krijgen. De vakgroep heeft tijdens de doorlichting een stappenplan voorgelegd om in de toekomst bewuster om te gaan met basisvorming en specifieke vorming.

- Het vak fysica levert een geringe bijdrage tot de realisatie van de onderzoekscompetentie. De vakken chemie en biologie leveren via de jaaropdracht een sterkere bijdrage. De vakgroep heeft plannen om het vak fysica hier nauwer bij te betrekken.
- Tijdens de lessen overweegt de wiskundige benadering boven de experimentele benadering van het vak fysica. De transfer van de OVUR-methode tijdens de leerlingenexperimenten naar de lessen fysica is weinig zichtbaar. Het onderwijsleergesprek overheerst, onderzoekend leren via leerling-actieve werkvormen komt veel minder aan bod.
- Het gebruik van ICT, het elektronisch leerplatform en moderne leermiddelen (interface en sensoren) is leraargebonden.
- Het wetenschapslokaal fysica voldoet aan de minimale materiële vereisten maar is verouderd. De school heeft concrete plannen om de wetenschapslokalen (fysica en biologie) te renoveren in de nabije toekomst. Er is voldoende demonstratiemateriaal en materiaal voor leerlingenproeven, maar een opruimbeurt dringt zich op. Meer aandacht voor modern demonstratiemateriaal kan de experimentele benadering voor het vak fysica ten goede komen.
- De leerlingenevaluatie is transparant, verzorgd en afgestemd op de leerinhouden. Ze sluit nog niet optimaal aan bij de leerplandoelstellingen. Het onderscheid tussen basisvorming en specifieke vorming is soms onvoldoende. De vraagstelling is gevarieerd en de opgaven peilen naar kennis, inzicht en toepassingen. Positief is het systematisch geven van feedback bij toetsen en examens. Bij problemen worden er inhaallessen en remediëringsoefeningen aangeboden. Bij het evalueren van practica overweegt productevaluatie. Er zijn aanzetten om meer aandacht te hebben voor vakvaardigheden en -attitudes.
- De vakgroep overlegt regelmatig en vraagt waar nodig feedback aan de pedagogische begeleidingsdienst. De deelname aan wedstrijden en peilingproeven en de resultaten in het vervolgonderwijs worden gebruikt als reflectiemiddelen op het wetenschapsonderwijs in de school.

4.3 Geschiedenis in de basisvorming van de tweede en de derde graad ASO

Voldoet

Vaststellingen

- In beide graden vertrekt de leerplanrealisatie van een duidelijke visie en planning met koppeling van de historische inhouden aan leerplandoelstellingen. De leerplan-gerichtheid is minder optimaal m.b.t. de ordening van de leerinhouden; de leerplancriteria worden op dit vlak niet in alle leerjaren voldoende gevolgd.
- De ordening en selectie van de leerinhouden zijn zowel op de leerboeken (II,III,1) als op de betrokken leerplancriteria afgestemd. Het historische referentiekader wordt geïntegreerd in de studie van de samenlevingen opgebouwd. Het situeren in tijd, ruimte en socialiteit gebeurt in elke graad met grote inzichtelijke diepgang. Zoals het leerplan voorschrijft, wordt er in elk leerjaar minstens één thema diachroon uitgewerkt. Er is aandacht voor de studie van niet-westerse samenlevingen, probleemstellende gevallenstudies, domeinoverstijgende verbanden en syntheses. In het zesde jaar (III,2) beschikken de leerlingen over een zelfsamengestelde cursus, die weinig rekening houdt met een evenwichtige aandacht voor alle leerplancriteria.

- De klemtoon ligt in elk jaar aantoonbaar op het begrijpen van de hedendaagse wereld vanuit de historische referentiekaders. Historische sleutelbegrippen (samenlevings- of periodegebonden) en structuurbegrippen komen steeds voldoende aan bod.
- De historische basisvaardigheden betreffende de historische methode (heuristiek, historische kritiek, historische argumentatie en historische reconstructie) komen aantoonbaar aan bod in de tweede graad en in het eerste leerjaar van de derde graad. Enkele lessen zijn als vormen van begeleid zelfstandig leren opgevat. Via gevarieerde opdrachten verwerven de leerlingen de nodige vaardigheden om informatie uit bronnen te halen (analyse) en deze tot inhoud te verwerken (synthese). Dit gebeurt op basis van documenten in de leerboeken, kaarttoefeningen, tekstbronnen, audiovisuele bronnen of internet. Beeldmateriaal wordt steeds ondersteund met aanvullend cursusmateriaal of inhoudelijke vraagstelling, die de leerling ook vaardig maakt in het argumenteren.
- Het onderwijsleerproces van de tweede graad zorgt ervoor dat het studiepeil in de derde graad een uitdagend niveau van historisch besef bereikt. De kennis van historische feiten wordt er, sterk gestuurd, gekoppeld aan inzichten in relaties en ontwikkelingen, probleemstelling, actualisering, duiding en interpretatie. De verworven historische vaardigheden worden in het eerste jaar van de derde graad verder beoefend maar weinig progressief ontwikkeld. In het tweede leerjaar van de derde graad blijft de aandacht voor het beoefenen van de historische vaardigheden nagenoeg volledig achterwege. De confrontatie met het overwegend beweeglijk beeldmateriaal, de kritische bevraging van informatiebronnen en de argumentatie bij ingenomen standpunten wordt overwegend mondeling beoefend. Leerlingen worden niet uitgedaagd om zelfstandig een probleemstelling te onderzoeken, onderzoeksvragen te formuleren, daarover bronnen te selecteren en hun keuze kritisch te verantwoorden. Het beoefenen van de historisch-kritische methode beperkt zich tot niet-doelgericht samenvatten en inhoudelijk kunnen reproduceren van een aantal hoofdstukken uit een universitaire cursus.
- De leerlingenevaluatie ligt in het verlengde van het leerproces. Ze is samengesteld uit dagelijks werk (vooral toetsen en, graadafhankelijk, relatief weinig taken) en proefwerken in een onderlinge verhouding die gebaseerd is op schoolafspraken. De leerlingen worden hierop in elk jaar, via typevragen en een richtblad waar ondermeer uitgebreid het grote belang van geheugenwerk onderstreept wordt, voldoende voorbereid. De toetsen en proefwerken zijn steeds verzorgd, verlopen taxonomisch ongeveer in elke graad gelijk, zijn inhoudelijk representatief, transparant en beantwoorden voldoende aan de leerplan. In de tweede graad is er een voldoende aandacht voor een evenwichtige en valide evaluatie volgens de leerplancriteria. De toepassing van vergelijkende bronnenstudie of historische kritiek wordt in de proefwerken van de derde graad beperkt en niet altijd op het graadvereiste niveau geëvalueerd. De vragen rond tijd- en ruimtelijk inzicht zijn soms weinig relevant. Ook vragen betreffende duiding van feiten en ontwikkelingen in de bredere context van historische betekenis en interpretatie komen sporadisch voor, maar een actualiteitsvraag blijft een vast gegeven. Het gebrek aan voldoende aandacht voor actieve kennisconstructie of andere leerstrategieën zorgt ervoor dat geheugenwerk, ook bij het leggen van verbanden, een oplossing biedt. In dit jaar worden de historische vaardigheden ook in de evaluatie van het dagelijks werk onvoldoende geëvalueerd. Dat brengt de validiteit van de totale evaluatie ernstig in het gedrang omdat daardoor niet alle categorieën leerplandoelen (het actief en onderzoekend leren, rapporteren, argumenteren) voldoende evenwichtig (aantoonbaar) aan bod komen.
- Bijgewoonde lessen en notities van leerlingen tonen dat het onderwijsleergesprek ondersteund wordt met historische bronnen, kaarten en info. De historische feiten, begrippen, verklaringen en relaties worden zowel kennisgericht als inzichtelijk benaderd. Voorafgaand dienen leerlingen voorbereidende opdrachten te maken waardoor het ritme en de kennisoverdracht tijdens de les verhoogd kan worden. Opdrachten rond structureren en het oefenen op synthesevaardigheid komen voor,

maar invuldidactiek in de beschikbare cursussen of het aanvullen ervan is veeleer de regel. Hanteren van historische kaarten wordt ingeoefend, maar de overdreven aandacht voor gedetailleerde reproductie van plaatsnamen op blinde kaarten heeft meer met geheugentraining en een afvallingskoers dan met historisch inzicht te maken. Ook de grote aandacht voor inductie van volledighedsnastrevende overzichtsgeschiedenis en encyclopedische kennis sporen zeker niet met de geest van het leerplan. Uit de voorgelegde documenten van leerlingen blijkt dat leerlingen regelmatig aangespoord worden tot zelfevaluatie. Leerlingen die tekorten behalen, kunnen in aanmerking komen voor remediërslessen.

- Het vak draagt bij tot het realiseren van de vakoverschrijdende eindtermen vermits leerlingen vertrouwd gemaakt worden met studie- en werkplanning, maar er wordt weinig geoefend rond het zelfstandig ontwikkelen van onderzoeksstrategieën of het verkennen en het zich eigen maken van een eigen leerstijl. Geheugentraining biedt het kwaliteitslabel. De eindtermen rond sociale en culturele vaardigheden en burgerzin komen aan bod in een aantal groepswerken, goed begeleide museale uitstappen en diverse culturele projecten.
- De mogelijkheid die het halfopen leerplan biedt om de keuze en de ordening van de leerinhouden te laten aansluiten bij de studieprofielen van de verschillende polen of om een aantal onderwerpen vakoverschrijdend uit te werken, komt weinig tot uiting.
- De vakgroepwerking staat garant voor een meer gerichte professionele samenwerking. Vakgroepverslagen betreffen tot nu overwegend organisatorische, materiële en inhoudelijke afspraken. Regelmatige gezamenlijke leerplanstudie, het volgen en multipliceren van meer algemeen pedagogische of vakspecifieke nascholing, het nastreven van gemeenschappelijke jaarplannen en het collectief bewaken van leerlijnen om de leerlingen tot het gewenste en vereiste niveau van actief en zelfstandig leren en probleemoplossend denken en handelen te brengen, zullen de geclaimde kwaliteitsambities rechtvaardigen.
- De beschikbaarheid en/of het gebruik van de leermiddelen beantwoorden aan de materiële leerplanvereisten; leerlingen krijgen nagenoeg altijd les in de leerrijke omgeving van het vaklokaal.
- De studieresultaten zijn, studierichtingafhankelijk, weinig motiverend, maar voldoen in de twee graden.

4.4 Studierichting Humane wetenschappen in de tweede en de derde graad ASO

Voldoet

Vaststellingen

Tijdens de doorlichtingsweek bleken de beide titularissen, omwille van zwangerschapsverlof, vervangen door interimarissen.

- De conclusie is gericht op de vakken cultuur- en gedragswetenschappen in de tweede en derde graad. De visie op het vak is leerboekgericht. De planningsdocumenten omvatten de leerinhouden, de doelstellingen, de vakgebonden eindtermen en vakoverschrijdende eindtermen. De leerplandoelstellingen en de overkoepelende onderzoeksdoelstellingen worden vermeld bij de onderzoeksopdrachten. De school kan aantonen dat de eindtermen en de leerplandoelstellingen in voldoende mate gerealiseerd worden. De resultaten in het vervolgonderwijs (universiteit en hoger onderwijs) wijzen op een degelijk studiepeil.

- De doelen in verband met de onderzoekscompetentie worden zowel in cultuur- als in gedragswetenschappen aangeboden. De vakgroep heeft hiertoe een leerlijn over de vier leerjaren uitgewerkt. In de tweede graad worden verschillende deelcompetenties geoefend in diverse opdrachten. In de derde graad maken leerlingen moeilijkere onderzoeksopdrachten vanuit een stappenplan. De leraren leren leerlingen in de derde graad een eenvoudig onderzoek uitvoeren, doordachte onderzoeksvragen formuleren, onderzoeksresultaten verwerken en rapporteren. Het resultaat hiervan zijn kwaliteitsvolle papers. Er is aandacht voor actualiteit. Er zijn nog groeikansen om per taak of toets transparante evaluatiecriteria te ontwikkelen, gekoppeld aan eindtermen, en de leerlingen hier telkens tijdig en grondig over te informeren.
- Meer aandacht voor overeenkomsten met vakken als esthetica, geschiedenis, Nederlands, vreemde talen en godsdienst kan de leerplanrealisatie versoepelen.
- Hoewel er voldoende aandacht is voor elke leerling staat de leerbegeleiding nog op een beginnenniveau. Van leerstrategieën is er weinig spoor in de cursussen van de leerlingen. In de onderzoeksprojecten wordt geopteerd voor activerende werkvormen, boeiende oefeningen en doordacht opdrachten met ICT-integratie. Daar krijgen de leerlingen kansen om met de doelen aan de slag te gaan. Door overwegend gebruik te maken van het onderwijsleergesprek mist men kansen om de leerlingen uit te dagen tijdens de lessen. De reflectie op de eigen manier van werken wordt geoefend en geëvalueerd via documenten zelfevaluatie, maar komt te laat (in het laatste jaar) aan bod. Een gebrek aan inzicht in het OVUR-principe zorgt voor een artificiële verdeling over de vier schooljaren (O in het derde leerjaar, V in het vierde leerjaar, U in het vijfde leerjaar en R in het zesde leerjaar) is hier een verklaring voor.
- De inzet van het lerarenteam is hoog. De vakgroep overlegt geregeld met de pedagogische begeleiding. Hoewel de vakgroep enthousiast is over de recente netwerkvergaderingen, is er zelden overleg met vakcollega's uit omliggende scholen. Ondanks de herhaalde vraag naar overleg met de collega's cultuur- en gedragswetenschappen (via leraren, directies, pedagogische begeleidingsdienst), komt een structureel overleg, betracht door de leraren van de school, niet van de grond. De leraren volgen voldoende navorming. De vakgroep onderneemt specifieke initiatieven voor de opvang van instromers: een instapcursus in augustus, een stoomcursus in september en de indeling in het laatste leerjaar in parallelle lesgroepen afhankelijk van de instapperiode.
- De materiële ondersteuning van de studierichting voldoet. De leraren beschikken niet meer over een vaklokaal. In de gebruikte leslokalen zijn multimedia ruimschoots ter beschikking. De vakgroep beschikt over een budget om de meest noodzakelijke didactische aankopen te doen. De door de leerplannen gevraagde naslagwerken worden bij gebrek aan vaklokaal bij de leraren thuis ondergebracht. Een inventaris ontbreekt.
- De evaluatie van eindtermen, leerplangerichte vaardigheden en de onderzoekscompetentie voldoet doorgaans. De verhouding tussen kennis-, inzichts- en toepassingsvragen voldoet voor de taken en proefwerken maar niet voor de toetsen. Daar ligt de nadruk vaak op kennen (een definitie kunnen geven) en niet op kunnen (een definitie correct kunnen gebruiken, een relatie aantonen, overeenkomsten of verschillen herkennen). Er komen voldoende verschillende evaluatievormen aan bod. Tekorten zijn veeleer uitzonderlijk. Enkel aan de eindwerkbegeleiding is een procesevaluatie gekoppeld. Procesevaluatie wordt nog onvoldoende doorgetrokken naar het werk in de klas.

4.5 Muzikale opvoeding in de eerste graad en in de tweede graad ASO

Voldoet

Vaststellingen

- Het muziekonderwijs zit in een belangrijke en boeiende fase van verandering en vernieuwing. Vanuit een initiatief van de schoolleiding is m.b.t. de actualisering van het muziekonderwijs een interessante wisselwerking ontstaan tussen schoolleiding, muzikleraren en pedagogische begeleiding.
- Uit gesprekken en observaties blijkt zowel voldoende dynamiek aanwezig alsook de nodige zin voor reflectie om het nieuw en het vigerend leerplan verder kwaliteitsvol te realiseren.
- Lesobservaties tonen aan dat de leerstrategie van de 'musica activa' leidt tot een vlotte en veelal boeiende afwisseling van de muzikale omgangsvormen. Op deze manier ontstaan inspirerende lesmomenten. Deze dragen duidelijk bij tot het positief welbevinden van de leerlingen t.a.v. het geboden muziekonderwijs.
- Het uitzetten van sterkere leerlijnen voor elke muzikale omgangsvorm zal een steviger houvast bieden bij de leerplanbehandeling en dito realisatie. Het verder concretiseren van de vakgroepwerking, als platform bij uitstek voor de leerplanstudie, is daarbij essentieel.
- Sterker participeren aan vakgerichte nascholing is een must, als hefboom voor het vervolgtraject van de gelanceerde vitalisering van de muzikeducatie.
- Naast het eigenlijke muziekonderwijs levert de school veel inspanningen voor de kunstzinnige en artistieke vorming van haar leerlingen. Er zijn heel wat inspirerende initiatieven en de leerlingenparticipatie aan deze programma's en evenementen is ruim. Het geheel geeft gestalte aan de brede en harmonische vorming van de leerlingen en brengt ook een specifieke inkleuring bij de inspanningsverplichting t.a.v. de vakoverschrijdende eindtermen op schoolniveau.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school hanteert een visie waarin preventie, begeleiding en ondersteuning centraal staan. Ze concretiseert dit door een waaier aan preventieve en curatieve maatregelen.
- Zowel voor socio-emotionele begeleiding als voor leerbegeleiding kiest de school consequent als eerstelijnszorg voor de klastitularis, bijgestaan door het klasteam. Complementair hiermee investeert de school heel wat middelen in de functies van leerlingenbegeleider, remediërende leraar en studiecoach. Zij zijn door de schoolleiding gemandateerd om autonoom leerlingen en leerkrachten te ondersteunen.
- De school beschikt over adequate strategieën om leerproblemen vroegtijdig te signaleren, zoals het inschrijvingsbeleid en het begeleidingstraject voor nieuwe leerlingen. Het elektronische leerlingvolgsysteem registreert leerproblemen en remediëringsinitiatieven. Bij de registratie overwegen de vaststellingen over inzet en studiehouding. De inhoudelijke analyse van leerproblemen en het leerproces komen minder aan bod.
- De school zorgt voor heel wat materiële randvoorwaarden (de uitbouw van het OLC, ICT-infrastructuur,...) om een stimulerend pedagogisch-didactisch klimaat te creëren. Ze worden vooral aangewend tijdens groepswerken, seminars en opdrachten in het kader van onderzoekscompetentie. In de reguliere lespraktijk is er veel minder aandacht voor leerlingenbetrokkenheid. Klassiek doceren overweegt. De groeilijn van leren leren is minder zichtbaar.
- De meeste vakgroepen hebben studietips uitgewerkt. Bij de analyse van deze studietips valt de uiteenlopende invulling van “wat is kwaliteitsvol leren?” op. De ene groep benadrukt het kennisgericht leren heel sterk en herleidt het “kunnen” tot “kennen”. De andere groep hecht naast het product ook belang aan het leerproces. Deze verdeeldheid weegt op het doelgericht werken van de leerbegeleiding. Het is een uitdaging voor het beleid om de schoolvisie rond kwaliteitsvol leren uit de klaren en de implementatie ervan aan te sturen.
- De school volgt de studieresultaten van de leerlingen doorheen het schooljaar nauwgezet op. Instrumenten hiervoor zijn de klassenraden, de rapporten en de dossiers uit het elektronische leerlingvolgsysteem.
- Veelal in overleg met het CLB worden gepaste maatregelen genomen voor leerlingen met specifieke noden.
- De school brengt de effecten van deelaspecten van de leerbegeleiding in kaart en stuurt op basis daarvan bij.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Twee jaar terug is een reflectiebeweging rond evaluatie op gang gekomen. Het beleid heeft deze opgestart, vanuit de vaststelling dat de vakgroepen rond evaluatie zich in verschillende snelheden professionaliseerden. Bij de pedagogische studiedag rond evaluatie en de daarop volgende vakgroepvergaderingen werd de expertise van de pedagogische begeleiding en externe organisaties ingeroepen. Bedoeling is om een schoolbrede en gedragen visie op evaluatie uit te bouwen.
- Dit schooljaar wil het beleid na uitgebreide consultatierondes bij vakgroepen, jaarwerkgroepen en pedagogische raad beslissingen nemen omtrent attitude-evaluatie, deliberatiecriteria en de verhouding tussen dagelijks werk, examens en permanente evaluatie. Uit de vakverslagen blijkt dat de invulling van attitudes niet voor iedereen uitgeklaard is. De beweging, waarbij vakattitudes uit de leerplannen worden gehaald en de vakgroep criteria vastlegt om deze te evalueren, is niet door elke vakgroep gebeurd.
- De kwaliteit van de evaluatie is vakafhankelijk. Voor de meeste doorgelichte vakken is ze vooral kennisgericht. De vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen wegen te weinig door in de beoordeling van leerlingen. In sommige vakken is er een aanzet tot andere evaluatievormen zoals bv. zelfevaluatie.
- Examens worden in overleg opgesteld. Het sterke teamwork binnen de vakgroepen waakt over de gelijkgerichtheid. Een grondige leerplanstudie in de vakgroepen i.f.v. een betere koppeling van de leerplandoelen aan de evaluatie kan een hefboom zijn tot verdere professionalisering.
- Feedback over de resultaten naar de leerlingen is structureel voorzien. De opvolging van leerlingen die een vakantietaak of waarschuwing hebben gekregen, gebeurt zeer nauwgezet. In het zesde leerjaar probeert men de verantwoordelijkheid voor deze opvolging maximaal te leggen bij de leerling door het werken met een portfolio.
- Bij de deliberaties wordt er uitgegaan van de vraag of de leerling voldoende bagage heeft om zijn studies voort te zetten in het volgend leerjaar. Kunnen reproduceren is een belangrijke maatstaf. De vele tekorten voor een aantal vakken kunnen verklaard worden door het grote gewicht dat gegeven wordt aan reproductie.
- De kwaliteit van de motivering van B- en C-attesten is goed.
- Er is een systematische kwaliteitsbewaking van de deliberatie- en oriënteringspraktijk waarbij de effecten ervan in kaart worden gebracht en worden geanalyseerd.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- De school wordt geleid door een directieteam met een duidelijke, doelgerichte visie en een open, transparant beleid. De directieleden hebben hun taken duidelijk verdeeld. Ze worden bijgestaan door een middenkader dat actief is in de pedagogische raad, jaar- en vakwerkgroepen en de leerlingenbegeleiding. Deze werkwijze zorgt voor een sterk beleidsvoerend vermogen.
- De beleidsvisie steunt op het opvoedingsproject. Hierin staat kwaliteit voor de toekomst centraal. De school streeft naar een degelijk studiepeil en een goede begeleiding voor al haar leerlingen. Tijdens de lange middagpauzes biedt de school een brede waaier sportieve en culturele activiteiten aan. Uit de doorlichting blijkt dat de school slaagt in de realisatie van het opvoedingsproject. Het blijft echter een uitdaging voor het beleid om de invulling van kwaliteitsvol onderwijs schoolbreed uit te klaren.
- De school heeft geen systematisch talenbeleid uitgewerkt. Er werden geen doelen en/of acties omschreven om de vorderingen in het talenbeleid te evalueren. Toch is er een algemene en constante zorg voor het gebruik van de standaardtaal als norm. Directie, leraren en ondersteunend personeel vervullen hierbij een voorbeeldfunctie. Vanuit het jaarlijks schooltoneel, de leerlingenraad en de deelname aan diverse projecten en taalwedstrijden worden leerlingen gestimuleerd en gecorrigeerd. In de instructietaal en de examenvragen is er weinig aandacht voor taal maar wel voor een verklarende begrippenkader.
- De besluitvorming gebeurt participatief. Het directieteam pleegt geregeld overleg met het schoolbestuur, de decretale participatieorganen, het LOC, de leerlingenraad en de vele werkgroepen. Veel initiatieven laat men van onderuit groeien. Hierbij kiest het beleid resoluut voor de geleidelijke en breed gedragen implementering. Een betere aansturing en opvolging van de professionalisering van de leraren inzake het pedagogisch en didactisch handelen is een groeikans voor het beleid.
- De school hecht veel belang aan interne kwaliteitszorg. Ze verzamelt en analyseert gegevens over heel wat proces- en outputonderdelen om haar werking bij te sturen. Ze neemt daarvoor deel aan allerlei peilproeven en onderzoeken. De beleidsgroep volgt regelmatig nascholing rond beleidsvoerend vermogen en kwaliteitszorg. Dit alles heeft ertoe bijgedragen dat de school veel werkpunten uit het vorige doorlichtingverslag heeft weggewerkt.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De ruimte voor veranderingsprocessen bij de leerplanrealisatie in verschillende vakken.
- Het screenen van de schoolwerking m.b.t. VOET.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De kwaliteitsvolle invulling van de brede en harmonische vorming.
- De structuren ter ondersteuning van de leerbegeleiding.
- De samenwerking tussen de leraren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De sterke onderwijsorganisatie.
- Het open, participatief en transparant beleid.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Aandacht voor de vaardigheidsgerichte leerplandoelstellingen voor verschillende vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De evaluatie beter afstemmen op de leerplandoelstellingen met meer aandacht voor het leerproces.
- De efficiëntie van het leerproces versterken door meer leerlingenbetrokkenheid.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het professionaliseren sterker aansturen inzake het pedagogisch-didactisch handelen.
- Het talenbeleid structureren en opvolgen.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam,

Marjan Meulewaeter

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Daniël Van Royen